

روزشمار جنگ

یکشنبه

۱۹ مرداد ۱۳۵۹

۲۸ رمضان ۱۴۰۰

۱۰ اوت ۱۹۸۰

۲۱۳

گرچه محافل مختلف غربی و عربی مسئله وجود شکنجه و سرکوب در رژیم کنونی عراق را امری قطعی می‌دانند، گاهی، گزارشی در این باب در خارج عراق انتشار می‌یابد که سطح فوق تصویری از خشونت را بازگو می‌کند. ازجمله می‌توان به اعلامیه اخیر حزب کمونیست عراق اشاره کرد؛ این حزب به‌رغم پیمان دوستی عراق و شوروی، ازسوی دولت عراق در معرض سرکوب تا حد نابودی قرار گرفته است.

امروز نامه مردم، ارگان مرکزی حزب توده، بخش‌هایی از اطلاعیه "حزب کمونیست عراق" را به‌صورت زیر منتشر کرد:

«چند روز قبل، حزب کمونیست عراق، طی اطلاعیه‌ای پرده از حمله وحشیانه و جنون‌آمیزی برداشت که رژیم بعثی عراق در بغداد، بصره و دیگر شهرهای عراق علیه نیروهای مبارز صورت داده است. در نتیجه این هجوم، تاکنون صدها زن و مرد رزمنده دستگیر شده‌اند. اعلامیه منتشره از طرف حزب کمونیست عراق طی افشای وحشی‌گری‌ها و درندگی رژیم بعث عراق، از افکار عمومی در کشورهای عربی و در سراسر جهان خواسته است تا همبستگی خود را با میهن‌پرستان عراقی، که در معرض ددمنشانه‌ترین تضییقات قرار گرفته‌اند، اعلام دارند. در هجوم عمال بعثی، مبارزان زیادی، به‌ویژه مبارزان زن، همراه کلیه اعضای خانواده‌شان (حتی اطفال) دستگیر شده‌اند. بازداشت‌شدگان مورد شکنجه‌های وحشیانه جسمی و روحی ازجمله بستن شبانه‌روزی چشم، ضرب و جرح مداوم، خاموش کردن سیگار روی بدن‌های لخت آنها، تهدید به مرگ و تجاوز، وارد کردن شوک الکتریکی و استعمال باطوم و شیشه و... قرار گرفته‌اند. بر اثر این اعمال وحشیانه، تابه‌حال عده‌ای از مبارزان به شهادت رسیده‌اند... که اجساد شکنجه‌شده آنها را به خانواده‌شان تحویل داده‌اند. جنایتکاران بعثی تابه‌حال تعداد زیادی از مبارزین حزب کمونیست عراق و عده کثیری از رزمندگان ضد دیکتاتوری را که به احزاب و سازمان‌های سیاسی و ملی وابسته‌اند، به شهادت رسانده‌اند. ... ده‌ها نفر نیز بلافاصله پس از آزادی از زندان، به علت مسمومیت از غذا، جان باخته‌اند.»

در اطلاعیه حزب کمونیست عراق همچنین آمده است:

«حملات مزدوران بعثی در این اواخر بیشتر روی زنان تمرکز یافته است. از میان بازداشت‌شدگان می‌توان از خانم رجاء عبدالمجید مهندس کشاورزی، بانو خانه‌دار لیلی یوسف (ام‌حارث) و خواهرش کلارا یوسف، سامیه شیخلی همسر مربی سرشناس و شخصیت ملی عبدالستار زبیر و برادرزاده‌اش ثائر عبدالرزاق زبیر، صبیحه نوری، شوهرش عبدالرزاق احمد محمد و فرزندانش ثوره عبدالرزاق، شروق عبدالرزاق و تموز عبدالرزاق و ودیعه هادی داود همسر عبدالجبار احمد و دخترانش منار، موهب و صوفیا که بزرگ‌ترین آنها ۸ سال دارند، نام برد.»

این اطلاعیه می‌افزاید: «شکل بازداشت‌ها کاملاً وحشیانه است. گروه‌های سازمان امنیت بعثی، شبانه به خانه‌ها یورش برده و تمام افراد خانواده را بازداشت می‌کنند و در مخفیگاه سازمان امنیت نگاه می‌دارند. آنها سپس در خانه دستگیرشدگان به کمین می‌نشینند و هر که را که به آنجا بیاید دستگیر می‌کنند و با خود می‌برند. جنایتکاران بعثی از این بازداشت‌های وحشیانه دسته‌جمعی، اظهار بی‌اطلاعی می‌کنند. آنها تابه‌حال نسبت به بازداشت "دکتر صفا حافظ" و "دکتر صباح دره" و صدها بازداشتی دیگر، اظهار بی‌اطلاعی کرده‌اند.»

نامه مردم سپس می‌نویسد: «حزب کمونیست عراق از کلیه میهن‌پرستان عرب، از کلیه سازمان‌ها، احزاب، اتحادیه‌های ملی و بین‌المللی و از همه آنهايي که به آزادی انسان، شرافت و حق طبیعی او در داشتن یک زندگی شرافتمندانه، ارج می‌نهند خواسته است تا بانگ اعتراض شدید خود را علیه پایمال‌شدن بی‌شرمانه قوانین و عرف انسانی وسیله رژیم عراق بلند کنند و خواستار قطع هرگونه حمله وحشیانه به میهن‌پرستان، پایان‌دادن به کشتار و شکنجه و آزادی مادران، اطفال و شوهران آنها و همه زندانیان سیاسی زن و مرد در عراق گردند.»^(۱)

۲۱۴

گرچه امروز نوار مرزی غرب و جنوب غربی کشور نسبتاً آرام است، جزئیات آخرین رویدادهای چند روز گذشته و اخبار امروز نشانه ادامه درگیری‌های فرسایشی در سراسر نوار مرزی است. در این زمینه، مالکیان فرمانده سپاه مستقر در قصر شیرین، امروز گفت: «عراق برای گسترش جنگ در سراسر نوار مرزی قصر شیرین از باویشی تا سومار، حدود ۳۰۰ تانک و تعداد زیادی آتشبار و توپخانه با پوشش عملیات هوایی مستقر کرد.» وی همچنین افزود: «اوضاع نوار مرزی در ۳۶ ساعت گذشته، تقریباً آرام بود، اما نقل‌وانتقال نیروهای عراقی در مرز و اقدامات آنها در جهت تجدید قوا مورد کنترل ماست.» فرمانده سپاه پاسداران مستقر در قصر شیرین اولتیماتوم ایران به عراق را کم‌اثر دانست و گفت: «اولتیماتوم از طریق دیپلماسی اگر همراه با سرکوب مواضع دشمن نشود، اثر چندانی نخواهد داشت.» وی در ادامه این مطلب، باتوجه به تغییر جبهه مداوم نیروهای عراقی در مرز، گفت: «یک تیم گشت عراقی‌ها که شامل ۵ تانک و ۳ الی ۴

کامیون مهمات و توپخانه و خمپاره‌انداز است به‌طور مرتب در نوار مرزی جابه‌جا می‌شود و هرروز در یک نقطه روی مواضع نیروهای ایران آتش می‌گشاید».^(۲)

دراین حال، گزارش‌های نیروهای نظامی منطقه حاکی است: «ساعت ۲۳ امروز، ارتش عراق بار دیگر با توپخانه به پاسگاه دربندجوق و یکه‌شان قصرشیرین حمله کرد. این حمله که یک ساعت طول کشید خسارات جانی و مالی در بر نداشت».^(۳) همچنین، بنا به گزارش خبرنگار کیهان از قصرشیرین: «یک واحد ارتش جمهوری اسلامی ایران با پیشروی قدم‌به‌قدم خود در منطقه "پله رشید" قصرشیرین آتش توپخانه عراق را در این نقطه خاموش کرد». براساس این گزارش، «مقامات مسئول مرزی ایران با هرگونه تخلیه احتمالی مردم شهرها و روستاهای مرزی که در تیررس توپخانه عراق قرار دارند شدیداً مخالفت نموده و مردم را به ماندن و استتار در پناهگاه‌های خود تشویق کرده‌اند».^(۴)

گزارش دیگر خبرنگار کیهان از قصرشیرین حاکی است: «به دنبال مسموم کردن آب‌های نوار مرزی توسط مزدوران عراق، از ورود مواد غذایی قاچاق مخصوصاً روغن نباتی از مرز عراق جلوگیری می‌شود». بنا به همین گزارش: «یک مقام آگاه مرزی بامداد امروز دراین مورد گفت: چون احتمال می‌رود که عراقی‌ها در ادامه حملات ناجوانمردانه خود، مواد غذایی مسموم نیز به داخل خاک ایران بفرستند، از این جهت دستوراتی درجهت نمونه‌برداری و آزمایش از مواد غذایی به‌ویژه روغن نباتی عراقی در سراسر نوار مرزی قصرشیرین و حومه صادر شده است».^(۵)

از سوی دیگر، در ادامه تحرکات مرزی عراق و جابه‌جایی نیرو و ادوات نظامی، گزارش مرزبانی مهران حاکی است: «در ساعت ۱۵:۱۰ امروز، تعداد ۳ دستگاه تانک و تعدادی نفربر در قسمت جنوب پاسگاه هلاله حوزه گروهان صالح‌آباد در داخل خاک عراق دیده شده‌اند».^(۶) همچنین، سپاه مرکز درباره آمادگی و قصد نیروهای عراق برای حمله قریب‌الوقوع در مناطق مرزی خوزستان، به سپاه اهواز هشدار داده است. در این گزارش آمده است: «برابر خبر رسیده از سماجا، [به] دو توپخانه لشکر یک مکانیزه عراق و یک گروهان لشکر مأموریت داده شده به‌طرف هدف‌های تعیین‌شده در داخل خاک ایران پیشروی نمایند و نیروهای هوایی عراق پیشروی‌هایی در جبهه‌ها بکنند. [و] نیروی پدافند هوایی لشکر یک کاملاً مراقب اوضاع باشد. زمان اجرای مأموریت معلوم نیست؛ فقط به واحدهای عراقی ابلاغ شده بی‌سیم‌های خود را روشن بگذارند و آماده ابلاغ پیام حمله یا عدم اجرای فرمان باشند».^(۷)

از مرز آبی آبادان نیز خبر می‌رسد که «امروز یک موتورلنج ایرانی که حامل ۸۶ نفر مسافر بوده در منطقه "خور عبدالله" توسط مأمورین عراقی دستگیر و بنا بوده آنها را تحویل مقامات عراقی دهند. از قرار اطلاع، این افراد قصد رفتن به کویت را داشته‌اند».^(۸)

از سوی دیگر، در پی تجاوزات مرزی مکرر عراق به مرزهای خوزستان، گزارش امروز اداره مرزبانی ژاندارمری جمهوری اسلامی ایران حاکی است: «چون در روزهای ۱۳ و ۱۶/۴/۵۹ از سوی مزدوران

عراقی به قلمرو ایران و به سوی پاسداران انقلاب اسلامی تیراندازی شده بود، از مرزبان خرمشهر خواسته شده بود که در این مورد به مرزبان مقابل اعتراض و در جلسه مذاکرات مشترک مطرح و اضافه گردد در صورتی که عراقی‌ها به عملیات تجاوزکارانه خود ادامه دهند پاسخ شدید داده خواهد شد. ...»^(۹)

۲۱۵

تحرکات، تجمع و تقویت مواضع گروه‌های مسلح معاند با نظام با حمایت رژیم عراق، در مناطق کردنشین همچنان ادامه دارد و با نزدیک شدن به روز عید فطر، این تحرکات بیشتر می‌شود. به دنبال گزارش‌های متعدد منابع خودی مبنی بر حمله همه‌جانبه عوامل مسلح ضدانقلاب در روز عید فطر، یک گزارش حاکی است که در روستاهای اطراف سنندج گروه‌های زیادی به صورت یک نیم‌دایره نسبت به شهر سنندج تجمع کرده‌اند. در این گزارش آمده است: «در ۲/۵ کیلومتری حسن‌آباد* افراد ضدانقلاب در حدود ۱۰۰۰ نفر مستقر شده‌اند. در آبادی‌های "کرجو**"، "پیرخضران***"، و "زنوزی" نیز حدود ۵۰۰ نفر نیروی مسلح استقرار یافته‌اند. در آبادی "تودرملای****" نیز حدود ۱۰۰ نفر از این افراد مستقر شده‌اند. همچنین در ابتدای جاده سنندج - سقز حدود ۳۰۰ نفر مسلح به اسلحه‌های کلاشینکف، ژ۳، برنو و توپ ۱۰۶ و خمپاره و آر.پی.جی. ۷ مستقر شده و همگی قصد دارند در روز عید فطر به شهر [سنندج] حمله نمایند. این گزارش درباره موقعیت کلی افراد این گروه‌ها، می‌افزاید: «محل تجمع کل نیروهای ضدانقلاب نسبت به شهر [سنندج] به صورت یک نیم‌دایره از شمال و شرق و جنوب می‌باشد».^(۱۰)

همچنین خبرگزاری پارس در این باره گزارش داد: «ناظران و مسافرینی که از مناطقی کردنشین از جمله پاوه، جوانرود و باینگان وارد کرمانشاه شدند اظهار داشتند که افراد مسلح زیادی از گروه‌های سیاسی را دیده‌اند که وارد روستاهای این مناطق شده‌اند. این مسافران اظهار داشتند که مهاجمین مسلح قصد حملات جدیدی را به این مناطق دارند.» این گزارش افزوده است: «دیروز در پاوه نشانه‌هایی از این قصد ظاهر شد و مهاجمین به مقر یگان‌های ارتش مستقر در این منطقه تیراندازی کردند».^(۱۱)

* حسن‌آباد: ده مرکز دهستان حسن‌آباد بخش حومه شهرستان سنندج واقع در ۸ کیلومتری جنوب سنندج و ۵ کیلومتری غرب جاده سنندج به کرمانشاه. ر.ک: فرهنگ جغرافیایی / ایران (آبادی‌ها)، جلد ۵، از انتشارات سازمان جغرافیایی کشور.

** کرجو: دهی است از دهستان حسن‌آباد بخش حومه شهرستان سنندج واقع در ۱۵ کیلومتری جنوب غربی سنندج و ۵ کیلومتری جنوب گرماش. ر.ک: همان

*** پیرخضران: دهی از دهستان کلاترزان بخش رزاب شهرستان سنندج واقع در ۲۴ کیلومتری شمال شرقی رزاب و ۸ کیلومتری جنوب جاده اتومبیل‌رو سنندج به مریوان. ر.ک: همان.

**** Tudar-molla تودرملای: دهی از دهستان کلاترزان بخش رزاب شهرستان سنندج واقع در ۲۶ کیلومتری شمال غربی سنندج و ۳ کیلومتری شمال جاده سنندج به مریوان. ر.ک: همان.

دراین حال، به گزارش خبرگزاری پارس: «در ساعت ۱۷ امروز، طی یک درگیری بین نیروهای ارتش جمهوری اسلامی و پاسداران انقلاب اسلامی که درحال پاکسازی اطراف بانه بودند، با مهاجمین مسلح، نیروهای ارتش و سپاه پاسداران مهاجمین مسلح را که قصد حمله به پادگان بانه را داشتند، به عقب راندند و حدود ۱۵۵ تن از آنها را به هلاکت رسانده و سالم به پایگاه‌های خود بازگشتند.»^(۱۲) همچنین، امروز نیروهای خودی پاکسازی روستای "وله ژیر" از توابع مریوان را بدون دادن تلفات به اتمام رسانده و اجناس قاچاق زیادی را کشف کردند.^(۱۳)

از سوی دیگر، کردهای معارض عراقی نیز گاه به گاه از خاک ایران به پاسگاه‌ها و نیروهای عراقی ضرباتی وارد می‌آورند. دراین زمینه، یک گزارش از نیروهای خودی حاکی است که امروز در حدود ۲۵۰ تن از پیشمرگان بارزانی که در مناطق مرزی ایران به سر می‌برند به عراق رفته و به پاسگاه "نوماچک" حمله کردند.^(۱۴) در این درگیری که بین پیشمرگان حزب سوسیالیست متحد کردستان عراق و نیروهای بعثی در "سرخیار" از توابع استان سلیمانیه روی داد، ۵۰ تن از سربازان عراقی کشته و بیش از ۵۰ نفر مجروح شدند. همچنین ۳ خودرو ارتش بعث عراق منفجر شد. در این درگیری، از پیشمرگان حزب سوسیالیست کردستان عراق ۲ تن کشته و ۵ تن نیز زخمی شدند.^(۱۵)

۲۱۶

به دنبال درگیری‌هایی که از دو روز پیش در نقده و اشنویه رخ داد، امروز این ناآرامی به مهاباد و برخی روستاهای تابع شاهین‌دژ نیز کشیده شد. فرماندهی سپاه مرکز دستور داد تا کلیه جاده‌های ورودی و خروجی شهرهای ارومیه و نقده به شدت کنترل شود.^(۱۶) دراین حال، ضمن هشدار درباره احتمال توطئه، کمک‌رسانی به نیروهای مستقر در شهر نقده ادامه دارد.^(۱۷) لشکر ۶۴ ارومیه اعلام کرد که امروز خلع سلاح نقده با رعایت کامل اخلاق اسلامی انجام گرفت و فعلاً اوضاع این شهر آرام است.^(۱۸)

از سوی دیگر از ساعت ۲ بامداد امروز، مهاجمان وابسته به گروه‌های مسلح غیرقانونی از بالای چهارراه ژاندارمری مهاباد، مقر سپاه پاسداران این شهر را با سلاح‌های سنگین و سبک مورد حمله قرار دادند. این حمله به مدت یک ساعت ادامه داشت که با مقاومت پاسداران، ضدانقلابیون مسلح با برجای گذاشتن ۳ کشته و ۵ مجروح، مجبور به عقب‌نشینی شدند. در این درگیری به نیروهای خودی آسیبی نرسید.^(۱۹)

درپی تشنج در شهر مهاباد، گروهی از مردم از ترس گسترش جنگ در شهر، خانه‌های خود را ترک کرده و به کوهستان‌ها پناه بردند.^(۲۰) همچنین شامگاه امروز، فردی ناشناس با تپانچه به سوی

* Vole-jir وله ژیر: دهی از دهستان ویسه بخش مریوان شهرستان سنندج واقع در ۸ کیلومتری دژ شاهپور و ۳ کیلومتری غرب جاده اتومبیل‌رو مریوان - رباب. رک: همان.

مقر سپاه پاسداران شهر مهاباد تیراندازی کرد؛ این حادثه باعث شد که اوضاع شهر تا حدودی متشنج گردد. برای جلوگیری از افزایش تشنج در شهر، یک افسر به نمایندگی از پادگان مهاباد به فرمانداری آمد و ضمن ایراد سخنانی به مردم اطمینان داد که از جانب ارتش هیچ گونه خطری آنها را تهدید نمی کند. بعد از این سخنرانی اوضاع شهر آرام شد.^(۲۱)

از سوی دیگر، صبح امروز در نشستی که با حضور فرماندار مهاباد، فرمانده پادگان مهاباد، مسئولان سازمان های اداری، گروه ها و احزاب سیاسی و معتمدان محل در ساختمان شهرداری این شهر تشکیل شد، پس از دو ساعت بحث و تبادل نظر، مقرر گردید: ۱. گروه ها و احزاب در امور انتظامی دخالت ننمایند. ۲. افراد از هر گروه وابسته، به طور مسلح در شهر تردد نکنند. ۳. انتظامات به عهده شهربانی مهاباد خواهد بود و کلیه قوای انتظامی مستقر در مهاباد در کنترل و اختیار تیپ مهاباد قرار دارد که فرمانده پادگان مهاباد مسئول اعمال آنان می باشد.

از طرفی، ساعت ۲۱ شامگاه امروز، روستاهای هولاسو، محمودآباد و ینجی آباد از توابع شاهین دژ، با خمپاره و تفنگ ۱۰۶ میلی متری مورد حمله افراد مسلح قرار گرفت و خساراتی وارد آمد*. بهرنگ فرماندار میاندوآب، ضمن اعلام این خبر، گفت: «... در این حمله به خانه های مسکونی خسارات زیادی وارد آمد و ۲ نفر از اهالی مجروح شدند. مهاجمین همچنین ۲ نفر از اهالی روستای هولاسو را به گروگان گرفتند. در روستای ینجی آباد نیز ۵ رأس دام بر اثر اصابت گلوله تلف شدند. در روستای محمودآباد نیز چند خمپاره به اطراف روستا و نزدیکی درمانگاه اصابت کرد و خسارات مالی به بار آورد.»^(۲۲)

باتوجه به اوضاع متشنج اشنویه در چند روز گذشته، لشکر ۶۴ ارومیه امروز نیروهای ژاندارمری تحت امر خود را با کلیه وسایل و تجهیزات، در یک حرکت فوری، از این شهر خارج کرد. این لشکر دلیل این عقب نشینی فوری را «بنا به مصالح و مقتضیات و موقعیت موجود عملیاتی» عنوان کرده است. تعداد نیروهای ژاندارمری مستقر در اشنویه ۱۲۰ نفر بود که در ساعت ۲۰ امروز ضمن تخلیه شهر، به پایگاه نلی وان که مشرف بر اشنویه است، نقل مکان کرده اند.^(۲۳)

۲۱۷

زیاده طلبی و سهم خواهی گروه های سیاسی مخالف و بعضاً معاند با نظام، که هیچ گونه وجاهت قانونی و حقوقی ندارد، اوضاع شهرهای مختلف کشور را همچنان ناآرام کرده است، که هر روز می توان نمونه های متعدد و مختلف آن را مشاهده کرد. در این زمینه، امروز نیز رویدادهای گوناگونی در برخی شهرها روی داده که در مطبوعات منعکس شد. به دنبال درگیری هایی که در حین اجرای مراسم روز قدس بین طرفداران مجاهدین خلق

* به گفته فرماندار میاندوآب، این حمله تا ساعت ۴:۳۰ بامداد روز بعد ادامه یافت.

(منافقین) و طرفداران انجمن‌های اسلامی در گزنک آمل روی داد و به کشته شدن ۲ نفر انجامید، بعد از ظهر دیروز و امروز، بازار آمل به درخواست آیت‌الله حسن زاده آملی امام‌جمعه این شهر، تعطیل بود.^(۲۴) علاوه بر تعطیل شدن بازار آمل، تحصن گروهی از مردم این شهر که از روز گذشته در تکیه "اسک" شروع شده بود، امروز نیز ادامه داشت. در پی این تحصن که به منظور روشن شدن وضعیت گروه‌های سیاسی و برچیدن بساط و دکه‌های آنها در سطح شهر آمل برقرار شده است، امروز عصر نماینده استاندار مازندران، دادستان انقلاب و فرماندار آمل ضمن حضور در جمع متحصنین تکیه اسک، به آنان قول دادند که دفاتر گروه‌های سیاسی، در مهلت تعیین شده تعطیل و جلوی فعالیت آنان گرفته خواهد شد. همچنین نماینده استاندار مازندران ضمن سخنانی در این جمع، به متحصنین اطمینان داد که خاطیان و حادثه‌آفرینان روستای گزنک شدیداً تعقیب و مجازات خواهند شد. به دنبال این موضوع، متحصنین به تحصن خود پایان دادند و محل را ترک کردند.^(۲۵)

در تهران نیز «ساعت یک بامداد امروز، در حدود ۴۰ الی ۵۰ نفر از هواداران سازمان مجاهدین خلق [منافقین] در مقابل مسجد امیر واقع در خیابان کارگر (امیرآباد سابق)، دست به تظاهرات نامنظمی زده و آزادی ۳ نفر از یاران خود را که در ارتباط با سخنرانی آقای خزعلی در این مسجد دستگیر شده بودند، خواستار شدند. این ۳ نفر در چند شب پیش نظم مجلس را به هم زده بودند و دستگیری آنها به همین دلیل بوده است. تظاهرکنندگان با دادن شعارهایی از قبیل "الله اکبر"، "خواهران زندانی آزاد باید گردند"، آزادی دستگیرشدگان را تقاضا داشتند.»^(۲۶)

خبرگزاری پارس از رشت نیز خبر از یک درگیری دیگر می‌دهد. بنا به این گزارش: «عصر امروز، زنی با چوب‌دستی به چند زن بدون حجاب در یکی از خیابان‌های رشت حمله کرد که عمل وی با مخالفت گروهی از مردم روبه‌رو شد و به دنبال آن بین گروهی از مخالفان و موافقان برخوردهایی روی داد که بر اثر آن چند تن به‌طور سطحی مجروح شدند.» این گزارش افزود: «در پی این درگیری که باعث اختلال در عبور و مرور وسائط نقلیه در شهر شده بود و هر لحظه گسترش می‌یافت، افراد کمیته مرکزی ناگزیر به دخالت شدند و با تیراندازی هوایی به این درگیری پایان دادند.»

روابط عمومی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی رشت نیز در اطلاعیه‌ای که در همین خصوص انتشار داد، آورده است: «در درگیری که در سبزه میدان رشت روی داد و منجر به دخالت پاسداران کمیته مرکزی رشت شد، عده‌ای مجروح و ۱۰ نفر دستگیر شدند. جریان از آنجا آغاز شد که یک خواهر مذهبی به دو خانم بی حجاب که وضع پوشش‌شان بسیار زننده بود حمله کرد. فدائیان و مجاهدین [منافقین] که همیشه در مکان سبزه میدان مشغول فوتبال‌دستی، بیلاردبازی و روزه‌خواری هستند و آن روز حدود ۳۰ الی ۴۰ نفر بودند، عمل این خواهر را تکفیر می‌کنند. متعاقب آن ۸ الی ۱۰ نفر از برادران مذهبی حاضر در آن محل بر سر این مسئله با فدائیان و مجاهدین درگیر می‌شوند که منجر به زد و خورد می‌شود.»^(۲۷)

در زمان کنونی که هنوز سازمان‌های امنیتی و ضداطلاعاتی کشور شکل نگرفته است، یکی دیگر از مأموریت‌های مهم سپاه پاسداران انقلاب اسلامی شناسایی و مبارزه با فعالیت‌های جاسوسان کشورهای بیگانه است. امروز مسئول روابط عمومی سپاه پاسداران اصفهان در یک مصاحبه مطبوعاتی دربارهٔ دستگیری یک جاسوس زن انگلیسی در اصفهان با تلاش نیروهای سپاه این شهر، اطلاعاتی را بیان کرد. به نوشتهٔ روزنامهٔ جمهوری اسلامی، وی گفت:

«خانم "مارگارت جین وادل"، مسئول روابط بین‌المللی کلیسای اسقفی در قدس و خاورمیانه و یکی از افراد فعال و حرفه‌ای این سازمان‌ها می‌باشد. به دنبال تحقیقاتی که برادران سپاه در مورد اعمال و رفتار جاسوسان انگلیس و موساد انجام دادند این فرد را دستگیر کردند. البته وی تازه به ایران آمده که آمدن وی بدون رابطه با کودتای بختیار نبوده است و در تحقیقاتی که برادران سپاه در مورد شبکه‌های مختلف کودتاگران انجام داده‌اند، سرنخ‌هایی به دست آوردند و به‌خصوص [ضمن تحقیق دربارهٔ] کسانی که در کلیسای اسقفی اصفهان با کلیسای اسقفی خاورمیانه رابطه داشتند، ردپای ایشان را به دست آوردند و نامبرده را در روز ۵۹/۵/۱۱ دستگیر کردیم. این شخص که یکی از جاسوسان کارکشتهٔ موساد و شبکهٔ جاسوسی انگلیس می‌باشد از طریق شبکه و کلیسا فعالیت داشته است. ... وی تا به حال چندین سفر به ایران کرده و آشنایی کاملی با مناطق مختلف ایران و آداب و رسوم مردم منطقه دارد و قبل از انقلاب نیز در این زمینه در ایران فعالیت داشته است. ...

وی دارای شوهر و بچه می‌باشد و در تحقیقاتی که برادران در زندگی خصوصی وی انجام دادند مشخص شده که شخص مذکور برای رسیدن به مقصد پلید خود که همان جاسوسی می‌باشد به هر عمل خلاف انسانی و اخلاقی دست می‌زده و از طریق نامشروع، کارمندان سست‌عنصر و بوالهوس ادارات به‌خصوص وزارت خارجه را برای همکاری جلب می‌کرده است و کار جاسوسی به این ترتیب بوده که کلیهٔ اخبار و اطلاعاتی را که شبکه‌های جاسوسی اسرائیل و انگلیس و احتمالاً آمریکا احتیاج داشته‌اند، توسط شبکه‌های خاصی ارسال می‌شده و یا اینکه خودش اطلاعات را جابه‌جا می‌کرده و به کشورهای مختلف سفر می‌نموده و طبق اطلاعات ما، وی با شبکهٔ رادیو بی‌بی‌سی نیز رابطه داشته است.

همچنین اطلاع داریم که کلیسای اسقفی در شهرها، محل تجمع جاسوسان انگلیسی بوده که به عنوان مختلف همانند کمک به ناپینایان و یا ساختمان بیمارستان، شبکهٔ جاسوسی را تقویت می‌کردند و دادگاه انقلاب در یک اطلاعیه به آگاهی ملت رساند که بیمارستان مسیحی اصفهان قبل و بعد از انقلاب یکی از مراکز این جاسوس‌خانه‌ها بوده و آقای ماکیاول جاسوس معروف انگلیسی در همین مرکز فعالیت می‌کرده و یکی دیگر از جاسوسان بسیار فعال انگلیسی آقای اسقف "حسن دهقان" می‌باشد که الآن در شبکهٔ جاسوسی قبرس فعالیت می‌کند و این خانم

مارگارت جین وادل چندین سال منشی حسن دهقان بوده است. البته برای اثبات اتهامات وی و سندیت جاسوسی ایشان، در هنگامی که دستگیر شد قصد داشت یک سری اسناد و مدارک خود را جابه‌جا کند که [این اسناد] به دست برادران پاسدار می‌افتد که پس از بررسی‌های دقیق در آتیه نزدیک، اگر لازم شد اسناد را منتشر خواهیم کرد. طبق اسناد به‌دست‌آمده، وی در بین شهرهای مهم ایران یک سمپات بوده، به‌خصوص مناطقی که از نظر سوق‌الجیشی مهم بوده و آسیب‌پذیری داشته است همانند کردستان، سیستان و بلوچستان و گنبد.^(۲۸)

۲۱۹

در جلسه علنی امروز مجلس شورای اسلامی، نامه بنی‌صدر در معرفی محمدعلی رجایی به‌عنوان نخست‌وزیر قرائت شد و اکثر نمایندگان مجلس که طیف مقابل رئیس‌جمهور را تشکیل می‌دهند، ایراداتی به متن نامه وارد آوردند و برخی نیز خواستار تغییر متن آن از سوی رئیس‌جمهور شدند. متن نامه چنین است:

«بسمه تعالی

رئیس محترم مجلس شورای اسلامی، با استناد به شور هیئت منتخب و تمایلی که از سوی آن مجلس محترم اظهار شده است، آقای محمدعلی رجایی را به‌عنوان نخست‌وزیر معرفی می‌کنم. از خداوند متعال برای نمایندگان مجلس و ایشان طلب توفیق می‌نمایم.

رئیس‌جمهور - ابوالحسن بنی‌صدر.^(۲۹)

بخش‌هایی از سخنان امروز نمایندگان مجلس درباره اعتراض به متن نامه و نحوه اعلام آن در رسانه‌ها چنین است:

محمدجواد شرافت نماینده شوشتر: «دیروز قبل از آنکه این نامه در مجلس مطرح شود از رادیو تلویزیون ظهر و شب پخش شد. چطور ما هم باید مثل سایرین از رسانه‌های گروهی از این مسئله اطلاع پیدا کنیم و عاجز باشیم از توضیح به مردم که چرا در جریان مسائل حساس مملکت نیستیم!» هاشمی رفسنجانی در پاسخ گفت: «نامه نزدیک ساعت ۲ بعدازظهر بعد از اتمام جلسه به دست من رسید و نمایندگان تشریف نداشتند تا من به اطلاع آنها برسانم. البته این روشی است که آقای رئیس‌جمهور هم تابه‌حال به آن عمل کرده‌اند و نامه‌هایی را که به مجلس نوشته‌اند پیش از آنکه در مجلس مطرح شوند به رادیو تلویزیون و روزنامه‌ها داده‌اند. ...»

سیدمحمد خامنه‌ای نماینده مشهد: «طبق قانون اساسی، رئیس‌جمهور فردی را برای نخست‌وزیر نامزد می‌کند و پس از کسب رأی تمایل از مجلس شورای اسلامی، حکم نخست‌وزیری برای او صادر می‌کند. اما در نامه‌ای که قرائت شد رأی تمایل مقدم بر معرفی نخست‌وزیر است و این بدعتی برخلاف قانون اساسی خواهد شد.» رئیس‌مجلس در پاسخ گفت: «در نامه رأی تمایل رسماً مطرح نیست. همان واقعیتهایی است که خودمان هم می‌دانیم. برای

اینکه هرچه زودتر دولت تشکیل شود آقای بنی صدر نظر مجلس را خواستند و منظورشان از تمایلی که در اینجا نوشته‌اند تمایلی است که در استمزاج از مجلس به دست آورده‌اند.»

علی ملکوتی نماینده سراب: «این استمزاج یک استمزاج غیررسمی بود و این را در نامه رسمی درج کردن درست نیست. مطلب دیگر اینکه جناب رئیس جمهور مکرراً درباره کسانی که احتمالاً می‌خواستند نخست‌وزیر بشوند اظهار فرمودند که "اینها را من معرفی می‌کنم ولی مسئولیتشان را برعهده نمی‌گیرم." آیا این بار هم که آقای رجایی را معرفی کرده‌اند مسئولیتی به عهده نگرفته‌اند؟»

محمد رشیدیان نماینده آبادان: «دیشب آقای بنی صدر در مسجدالجواد سخنرانی کردند و گفته‌اند که "آقای رجایی را بر ما تحمیل کرده‌اند" و عده‌ای از مردم هم علیه مجلس و آقای رجایی شعار دادند. من تقاضا می‌کنم مسائلی که در مجلس و جلسات خصوصی گذشته است برای مردم شرح داده شود تا مجلس بیش از این تضعیف نشود.» به دنبال این سخن، هاشمی از هیئت منتخب تقاضا کرد جریاناتی را که در این فاصله گذشته است در جلسه بعدی برای نمایندگان توضیح دهند.

عبدالمجید دیالمه نماینده مشهد: «کاری که هیئت منتخب کرد غیررسمی و براساس حسن تفاهم بود، اما ذکر آن در این نامه در متون رسمی مملکت باقی خواهد ماند، صحیح نیست. و به اضافه، زمینه‌هایی از قبل ایجاد شده و سخنرانی‌هایی که آقای رئیس جمهور می‌فرمایند عملاً مسئولیت قبول و پذیرش آقای رجایی را به عنوان نخست‌وزیر، به صورت ضمنی بر گردن مجلس گذاشته‌اند.»

مجید انصاری نماینده زرنند: «باتوجه به اینکه این مسائل در جلسه خصوصی مطرح شد و قرار بر این بود که در بیرون منعکس نشود، اما می‌بینیم که چکیده آن مذاکرات در نامه رئیس جمهور منعکس

شده، به اضافه اینکه ایشان در مصاحبه‌ای چند دفعه تأکید کرده بودند که "من این همه ارفاق به مجلس برای تفاهم کرده‌ام." ارفاق را مجلس به ایشان کرده که کمکشان کرده است. اما برعکس، متی هم بر سر مجلس گذاشته شده است. ما اجازه نمی‌دهیم که بیش از این سر مجلس کلاه برود و به انزوا کشیده شود.»

در جلسه امروز مجلس شورای اسلامی نمایندگان به بحث درباره قبول یا رد نامه رئیس جمهور درباره معرفی نخست‌وزیر به دلیل نوع نگارش آن پرداختند.

علم‌الهدی نماینده اردبیل:
«... از هم‌اکنون ما محکوم هستیم و در آینده ایشان همه»

مسئولیت‌ها و کمبودها را به گردن مجلس خواهند گذاشت.»

محمد میلانی نماینده تبریز: «به نظر من اگر مجلس مطابق این نامه رأی دهد، خودش موجودیت خودش را نقض می‌کند. ... روزنامه انقلاب/سلامی هم نوشته است که این نخست‌وزیر، نخست‌وزیر مجلس است، نه نخست‌وزیر رئیس‌جمهور.»

محمدجواد حجتی کرمانی نماینده کرمان: «... ما نباید در این چنبر الفاظ گیر کنیم و خیال کنیم واقعاً اشکال بر سر این مسئله است. واقع مسئله این است که مجلس با رئیس‌جمهور اختلاف نظر دارد و این اختلاف نظر ممکن است این مملکت را در خط سقوط قرار دهد. ما از آقای رئیس‌جمهور گلایه داریم که چرا نسبت به مجلس این گونه نامه می‌نویسد و چرا ایشان آن حالت‌های نفسانی‌شان را در نامه‌های رسمی منعکس می‌کنند؛ اما بدتر از این، عکس‌العملی است که مجلس نشان می‌دهد. (ادفع بالتی هی احسن) بالاخره باید یکی کوتاه بیاید تا مسئله حل شود. بیایید ما در این مورد فرمان امام را عمل کنیم. اگر نامه آقای رئیس‌جمهور خلاف قانون بوده، جلسات خصوصی ما هم خلاف قانون بوده. آقای هاشمی هم در مصاحبه خود اعلام کردند که در مجلس ۱۰۷ رأی تمایل به آقای رجایی داده شده است.» وی در پایان گفت: «اگر واقعاً می‌خواهید مملکت آرام بگیرد شما را به خدا و به خون شهدا بیایید به آقای رجایی رأی تمایل بدهید و کار را تمام کنید.»

احمد توکلی نماینده بهشهر: «تشکیل هیئت منتخب به پیشنهاد خود آقای رئیس‌جمهور بود و مجلس حاضر شد با ایشان همکاری کند. یکی از مسائلی که این هیئت چند روز پیش در گزارش خود به آن اشاره کرد این بود که آقای رئیس‌جمهور فرموده‌اند "اگر مجلس رأی تمایل به آقای فارسی یا آقای غرضی یا آقای خلخالی نشان بدهد من اصلاً قبول نمی‌کنم و به مردم خواهم گفت که من مسئول نیستم. در مورد آقای رجایی هم مطمئن نیستم که بتواند با من همکاری کند."»

در اینجا امامی کاشانی که عضو هیئت منتخب برای تعیین نخست‌وزیر بود توضیح داد: «من با بقیه برادرانی که بودیم به آقای رئیس‌جمهور عرض کردم که بنابراین آیا شما آقای رجایی را معرفی می‌کنید؟ [ایشان گفتند:] "بله، معرفی می‌کنم." بعد با تبسم به ایشان گفتم که در سخنرانی‌ها چطور؟ بعد ایشان گفتند که "نه، من در سخنرانی هم چیزی نمی‌گویم." دوباره من گفتم که حتماً همین‌طور است؟ ایشان گفتند: "مگر اینکه دولت (آقای رجایی) کارهایی بکند و من تشخیص بدهم که این کارها درست نیست."»

سپس توکلی در ادامه سخنان خود گفت: «اما آقای رئیس‌جمهور شب جمعه یعنی چند ساعت پس از این توافق، درحالی‌که هنوز آقای رجایی به نخست‌وزیری انتخاب نشده‌اند در مسجد الشهداء سخنرانی می‌کنند و روزنامه انقلاب/سلامی که تمام حرکتش بر ضد مجلس است تیترو درشتی می‌زند که آقای رئیس‌جمهور فرمودند "آقای رجایی حرف را می‌شنود، اما آنچه که خودش می‌خواهد می‌کند و اطلاعی از امور کشور ندارد." و بعد هم در همان

سخنرانی می‌فرمایند که "من به مجلس ارفاق کردم که چنین کاری کردم." تمام این فرمایشات ایشان خلاف قراری بوده که خودشان گذاشته‌اند و برخلاف قدمی بوده که طرفین برای ایجاد تفاهم برداشته‌اند. ... این نامه به این صورت نباید پذیرفته شود.

موسوی خوئینی‌ها نماینده تهران: «من توجه نمایندگان محترم را به سخنرانی اخیر امام جلب می‌کنم که مجلس و رئیس‌جمهور یکدیگر را تقویت کنند نه تضعیف و به نظر من مجلس این مقدار جرم و خلاف را بپذیرد و ملت را بیش از این نگران نکند.»

سرانجام پس از یک تنفس ۱۵ دقیقه‌ای، در این باره که آیا نامه آقای بنی‌صدر برخلاف آیین‌نامه مجلس هست یا نه؟ رأی‌گیری به عمل آمد و بر این اساس و طبق نظر اکثر نمایندگان، این نامه بحث برانگیز به همین صورت از رئیس‌جمهور پذیرفته شد.^(۳۰)

۲۲۰

باینکه مجلس شورای اسلامی در جلسه غیرعلنی خود در روز پنجشنبه گذشته به محمدعلی رجایی برای احراز مسئولیت نخست‌وزیری تمایل نشان داد و بر این اساس، بنی‌صدر نیز در نامه‌ای در روز گذشته ایشان را به مجلس معرفی کرد، دو مطلب مندرج در شماره امروز روزنامه انقلاب اسلامی که تفکرات و نظرهای بنی‌صدر را منعکس می‌سازد، حاکی از نارضایتی جناح مزبور از این انتخاب است. این روزنامه در سرمقاله امروز خود به قلم سیدجمال‌الدین موسوی مسائلی را درباره آقای رجایی مطرح کرد و تلویحاً صلاحیت عملی او را برای انجام وظایف به‌عنوان نخست‌وزیر، مورد تردید قرار داد. در بخشی از این سرمقاله آمده است:

«... چون آقای رجایی بیش از یک سال است که در رأس وزارت آموزش و پرورش قرار گرفته‌اند لذا عده زیادی از خوانندگان خصوصاً معلمین و کسانی که در آموزش و پرورش به‌نحوی کاری دارند خواسته‌اند که آقای رجایی گزارشی از عملکرد خود در سمت وزارت آموزش و پرورش به مردم و نمایندگان مردم در مجلس شورای اسلامی ارائه دهند تا میزان کارایی و توانایی ایشان و یا عدم آن در حل مشکلات و پیشبرد برنامه‌هایی که بتواند در خدمت اهداف انقلاب باشد برای همگان روشن شود. ...» نویسنده مقاله سپس با اشاره به سوابق مبارزاتی آقای رجایی و سرسختی وی بر سر عقیده در زندان، می‌نویسد: «اما باین همه، یک مسئله مهم برای قبول چنین مسئولیت سنگینی با توجه به مشکلات و بحران‌های موجود، احاطه داشتن بر این مشکلات و دانستن راه‌ها و برنامه‌ای که به این مشکلات پایان بخشد می‌باشد.» در ادامه سرمقاله روزنامه انقلاب اسلامی با اشاره به برخی از این مشکلات و لزوم هماهنگی با رئیس‌جمهوری برای حل آنها، آمده است:

«اما آقای رئیس‌جمهوری دو ضعف در ایشان سراغ کرده‌اند که در صورت صحت، برای موفقیت باید این دو ضعف رفع شوند: ۱. سخت‌سری: به این معنی که ایشان وقتی به نظری می‌رسند حتی اگر در یک جلسه مشورتی خلاف نظر ایشان ثابت شود باز هم به‌هنگام اجرا همان

نظر خود را اعمال می‌کنند. ... ۲. عدم اطلاع از وضعیت کشور: در این مورد بهتر است که آقای رجایی در یک کنفرانس مطبوعاتی و رادیو تلویزیونی شرکت کنند و به‌طور مشروح و در هر زمینه به‌طور مشخص، استنباط خود را از وضع کشور و برنامه‌های خود را برای برطرف کردن مشکلات اعلام کنند. ...» نویسنده در پایان می‌افزاید: «آقای رئیس‌جمهوری در جریان انتخاب نخست‌وزیر کمال تفاهم و از خودگذشتگی را نشان داد؛ با کمال حسن‌نیت از شخص موردنظر خود برای نخست‌وزیری گذشت و از ابتدا رویه تفاهم و نه کشمکش را پیش گرفت. ...»^(۳۱)

روزنامه انقلاب اسلامی همچنین مصاحبه خبرنگار خود با آیت‌الله لاهوتی نماینده مردم رشت، را درباره صلاحیت آقای رجایی برای احراز مسئولیت نخست‌وزیری، منتشر ساخت. در بخشی از این مصاحبه از قول نماینده رشت که سابقه تمایل به جناح بنی‌صدر را دارد، آمده است: «از جهات مختلف آقای رجایی قابل اعتماد است، لکن مشکل ایران و نخست‌وزیری در شرایط فعلی بیش از توانایی آقای رجایی است. امیدوارم که ایشان با هماهنگی تام با مجلس و با اتحاد کامل با ریاست‌جمهور و همه ارگان‌های مسئول دست به دست هم داده و مشکلات انقلاب اسلامی که می‌رود به‌صورت لاینحلی جلوه کند، حل نمایند.» نماینده مردم رشت در بخش دیگری از این مصاحبه ضمن اشاره به سوابق مبارزاتی آقای رجایی در زندان و اتکای شدید وی به دریافت‌ها و تحلیل‌های خود، درباره عملکرد آقای رجایی در وزارت آموزش و پرورش اظهار کرد: «در رابطه با کارنامه ایشان در وزارت آموزش و پرورش به نظر می‌رسد چندان ندرخشیده است. شاید کوه مشکلات براساس نیم‌قرن حکومت پهلوی منفور مانع درخشیدن نامبرده شده. امیدوارم که دوره نخست‌وزیری، ایشان براساس همکاری و تفاهم خیلی بهتر از گذشته باشد.»^(۳۲)

۲۲۱

امروز وزیر خارجه و رئیس‌جمهور آمریکا به بررسی احتمالات آزادی گروگان‌ها پرداختند و همچنین اعمال جنبه‌ای دیگر از تحریم‌های آمریکا علیه ایران آغاز شد.

سخنان ادموند ماسکی، وزیر امور خارجه آمریکا در مصاحبه با مجله یو. اس نیوز اند ورلد ریپورت که امروز انتشار یافت، حاکی از امیدهای تازه مقامات آمریکا، پس از تحولات اخیر و در حال وقوع ایران، درباره امکان آزادی گروگان‌های آمریکایی است؛ هرچند که سخنان امروز کارتر، رئیس‌جمهور آمریکا، نشان می‌دهد که این آزادی تا بعد از انتخابات آتی ریاست‌جمهوری در آمریکا بعید به نظر می‌رسد.

وزیر خارجه آمریکا در این مصاحبه که خطوط اصلی سیاست خارجی آمریکا درباره مسائل مهم جهان از جمله بحران ایران را مشخص ساخته است، اظهار کرد: «برای حصول آزادی گروگان‌های آمریکایی در ایران، دولت کارتر ابتکار تازه‌ای را مطالعه می‌کند.» ماسکی بدون اینکه وارد جزئیات این اقدام شود، گفت: «تماس‌های دیپلماتیک و غیردیپلماتیک و برقراری

تماس‌های غیرمستقیم با مقام‌های معتبر ایرانی ازجمله ابتکارهای تازه‌ای است که امریکا در پیش می‌گیرد.» وی حوادثی مانند مرگ شاه مخلوع و آزادی ریچارد کوئین گروگان بیمار امریکایی را وسیله‌ای برای تجدید تلاش جهت رهایی گروگان‌ها خواند و گفت: «آزادکردن کوئین نشان داد که در ایران افراد یا فردی وجود دارد که می‌تواند تصمیم مهم و خاصی اتخاذ کند.» وزیر خارجه امریکا شروع کار مجلس شورای اسلامی را نیز یک عامل مهم برای رهایی گروگان‌های امریکایی خواند و گفت: «پایان ماه رمضان که همراه با شکل‌گرفتن مقامات سیاسی و به‌خصوص تشکیل پارلمان و شروع کار آن است می‌تواند به‌صورت یک حوزه قدرت مسئول شکل گیرد.» ماسکی در پایان این مصاحبه بی آنکه بخواهد ابراز امیدواری کرده باشد، گفت: «در ایران این فرضیه که ادامه نگهداری گروگان‌ها برای منافع ایران مفید نیست تقویت می‌شود و این نظریه می‌تواند به آزادی گروگان‌ها منجر شود.»^(۳۳)

باین‌حال، جیمی کارتر، رئیس‌جمهور امریکا، امروز اعلام کرد وی اطلاعات محرمانه‌ای دارد که نشان می‌دهد ایران قصد دارد برای تأثیرگذاری بر روی رأی‌دهندگان امریکایی گروگان‌ها را تا بعد از انتخابات ریاست‌جمهوری ایالات متحده نزد خود نگه دارد. کارتر که این مطلب را در برنامه هفتگی "۶۰ دقیقه" شبکه سی. بی. اس. مطرح ساخت، افزود: «وی نمی‌داند که این اطلاعات محرمانه صحیح می‌باشد یا خیر. کارتر در پاسخ به این سؤال که آیا احتمال انتخاب‌شدن رونالد ریگان در انتخابات ریاست‌جمهوری می‌تواند موجب آزادی سریع‌تر گروگان‌ها شود یا خیر؟ گفت: فکر نمی‌کند انتخاب یک فرد به‌خصوص در انتخابات عامل مهمی در آزادی گروگان‌ها باشد.»^(۳۴)

در همین حال درزمینه تحریم‌های امریکا علیه ایران، امروز اعلام شد که امریکا به اتحادیه کارگری بنادر خود دستور داده است تا کشتی‌های به مقصد ایران را بارگیری نکنند. دکتر مرتضی موحدی‌زاده، مدیرعامل و رئیس هیئت‌مدیره بازرگانی دولتی ایران، امروز ضمن بیان این مطلب افزود: «درنتیجه، کالاهایی که از شرکت‌ها و مؤسسات مختلف می‌خریم باید از امریکا به بندر دیگری ببرند و از آنجا به ایران حمل شود. و این نقل‌وانتقال موجب گرانی و تأخیر در ارسال کالاهای ضروری می‌شود.» وی درباره تحریم اقتصادی و اثر آن بر معاملات خارجی نیز گفت: «اثر تحریم بیشتر موجب کار و زمان بیشتر برای معاملات شده است و آن نیز به‌خاطر بیمه‌ای است که شرکت‌ها دریافت می‌دارند. این گرانی نیز بین کالاهای مختلف فرق دارد، ولی میزان آن ثابت است؛ مثلاً ۱۵ تا ۲۰ دلار در هر تن کالا اضافه شده است.»^(۳۵)

در ادامه بازتاب سفر غیرمنتظره صدام حسین به عربستان سعودی در هفته گذشته و دیدار با مقامات این کشور، خبرگزاری‌های غربی، به انعکاس خبر روزنامه کویتی *الانباء* - که سابقه تمایل به حزب بعث عراق را دارد - پرداختند. در این خبر از قول مقامات امریکایی برای

میانجیگری میان امریکا و عراق به منظور تجدید روابط رسمی دیپلماتیک ابراز تمایل شده است. این روزنامه کویته در این باره نوشته است: «دولت کارتر از عربستان سعودی تقاضا کرده است تا عربستان سعودی بین عراق و ایالات متحده به منظور از سرگیری روابط دیپلماتیک وساطت به عمل آورد.» خبرگزاری یونایتدپرس از کویت با نقل این خبر از *الانباء*، افزود:

«عراق همانند دیگر کشورهای عربی بعد از جنگ اعراب و اسرائیل در سال ۱۹۶۷ ظاهراً روابط دیپلماتیک خود را با واشنگتن قطع کرد؛ لیکن از آن زمان تاکنون، سایر کشورهای عربی روابط خود را مجدداً برقرار نموده‌اند. روزنامه مزبور به نقل از یک مقام رسمی امریکا در واشنگتن نوشته است: "دولت کارتر دست به کار کاملاً امکان‌پذیری زده است. وی همچنین گفته است: امریکا از هیچ اقدامی در این مورد فروگذاری نخواهد کرد." به گزارش خبرگزاری مزبور: «عراق ماه گذشته اعلام کرد که تقاضای ایالات متحده را مبنی بر از سرگیری روابط دیپلماتیک رد کرده است.»^(۳۶)

لازم به یادآوری است که روابط غیررسمی عراق با ایالات متحده و نیز روابط این کشور با کشورهای اروپایی چون فرانسه و ایتالیا در زمینه‌های نظامی، تجاری و ایجاد تأسیسات هسته‌ای روز به روز نزدیک‌تر شده است.

همچنین، روزنامه جمهوری اسلامی ضمن نقل خبر مزبور به نقل از خبرگزاری آسوشیتدپرس از کویت، نوشته است: «هفته قبل صدام حسین به عربستان سعودی رفت و با شاهزادگان و مقام‌های بلندپایه کشوری و لشکری آن کشور در پشت درهای بسته مذاکره کرد. آگاهان برای این سفر اهمیت زیادی قائل‌اند، به‌خصوص که امریکا اظهار علاقه کرده است روابط سیاسی خود با عراق را به‌طور علنی از سر گیرد. ناظران اظهار عقیده می‌کنند که پس از انقلاب اسلامی ایران، فعالیت‌های پشت پرده عراق با همکاری امریکا در جهت ضربه‌زدن به انقلاب ایران آغاز شده است.»^{(۳۷)*}

* روز بعد نیز، رادیو اسرائیل، در تفسیری راجع به دلایل سفر غیرمنتظره صدام حسین به عربستان سعودی، چنین گفت: «یکی از دلایل سفر صدام حسین به عربستان سعودی و مذاکره با پادشاه آن کشور، وحشت از صدور انقلاب اسلامی ایران به این دو کشور است، زیرا رژیم فعلی ایران هر دو کشور را تهدید می‌کند و این دو کشور به‌علت وجود خطر مشترک، به یکدیگر نزدیک شده‌اند. در عراق امروزه یک جمعیت بزرگ شیعه زندگی می‌کنند که طبعاً آنها به حکومت شیعی ایران علاقه‌مندترند تا به حکومت بعثی عراق و با تبلیغاتی که به‌وسیله رسانه‌های گروهی ایران و به‌خصوص رادیوها انجام می‌گیرد، عراق در این ترس به سر می‌برد که افکار انقلابی ایران در شیعیان مؤثر واقع شود؛ خصوصاً اینکه آیت‌الله خمینی بارها صریحاً و شخصاً درخواست سرنگونی صدام حسین و رژیم بعث عراق را کرده است. عربستان سعودی نیز از سرنگونی رژیم سلطنتی خود می‌ترسد و از نفوذ افکار تازه در این محدوده جغرافیایی بیم دارد و این عوامل است که باعث شده است که این نزدیکی و مسافرت صدام حسین به عربستان صورت بگیرد.» (خبرگزاری پارس، نشریه گزارش‌های ویژه، شماره ۱۴۶، ۱۳۵۹/۵/۲۱، ص ۱۴، رادیو اسرائیل (بخش فارسی)، ساعت: ۱۹، ۱۳۵۹/۵/۲۰).

به دنبال تظاهرات انجمن‌های اسلامی دانشجویان در لندن و دستگیری آنان توسط پلیس انگلستان در هفته گذشته، صبح امروز به دعوت دانشجویان عضو اتحادیه انجمن‌های اسلامی دانشجویان در اروپا، صدها نفر در مقابل سفارت انگلیس در تهران گرد آمده و دست به تظاهرات آرامی زدند. در حین تظاهرات، محل سفارت توسط کارکنان شهربانی، سپاه و بسیج ملی محافظت می‌شد. تظاهرکنندگان خواهان آزادی هرچه سریع‌تر دانشجویان دستگیر شده بودند. همچنین خواستار محاکمه پلیس انگلیس در یک دادگاه انگلیسی که قاضی آن صهیونیست نباشد، شدند. دفتر اتحادیه انجمن‌های اسلامی دانشجویان اروپا در تهران در قطعنامه‌ای که در پایان این تظاهرات خوانده شد ضمن افشای ماهیت امپریالیستی استعمارگران شرق و غرب خاطر نشان کرده است:

«ساواکی‌ها و درباری‌های فراری در امریکا و انگلیس با کمک پلیس فاشیست این کشورها علیه انقلاب اسلامی ایران و رهبر نستوهش سرگرم توطئه‌چینی هستند. ... ما توجه امام امت خویش را همچنین به سخنان نخست‌وزیر انگلیس در امریکا معطوف می‌داریم که به شیطان بزرگ گفت بگذارید هیچ شکی باقی نماند که انگلستان از شما کاملاً حمایت کرده و می‌کند و پیامد این اطمینان‌دادن‌ها تحریم اقتصادی، حمله به طبس، گروگان‌گیری در سفارت جمهوری اسلامی ایران در لندن و اینک حمله به دانشجویان در جلو سفارت امریکا در انگلستان می‌باشد.» بنا به گزارش روزنامه جمهوری اسلامی، در پایان، قطعنامه این تظاهرات را دو تن از برادران تسلیم معاون کاردار سفارت انگلستان کردند. همچنین پس از سخنرانی حجت‌الاسلام شاه‌آبادی نماینده امام، نماز جماعت در برابر سفارت اقامه شد و سپس جمعیت متفرق شدند.

این گزارش می‌افزاید: «ساعت یک بامداد روز یکشنبه نیز، حدود ۲۰۰ نفر از بستگان دانشجویان ایرانی در بند در برابر سفارت اجتماع کرده بودند. در این اجتماع هادی غفاری حضور یافته و در سخنرانی خود به شدت انگلستان را نسبت به بدرفتاری با دانشجویان مورد حمله قرار داد و خواستار آزادی هرچه زودتر دانشجویان شد. بعد از سخنرانی هادی غفاری، درحالی که جمعیت به حدود ۳ هزار نفر رسیده بود شعارهای کوبنده‌ای علیه اعمال وحشیانه دولت انگلستان داده شد و تظاهرکنندگان متفرق شدند.»

روزنامه جمهوری اسلامی در ادامه آورده است: «همچنین در ساعت ۲۲:۳۰ روز یکشنبه، جمعیت کثیر دیگری از همشهریان مسلمان به دعوت متحصنین جلو سفارت انگلیس رفتند. ... سپس فخرالدین حجازی نماینده اول تهران که به تظاهرکنندگان پیوسته بود، ضمن سخنانی از انگلیس به عنوان پیر متعهد یاد کرد و تاریخچه نفوذ آنها را در دوره صفویه برشمرد و هشدار داد که بایستی هرچه زودتر دولت انگلیس برادران و خواهران ما را آزاد کند. وی اولتیماتوم داد که اگر یک موی سر فرزندان این آب و خاک کم شود، منافع آنها را در خاورمیانه به باد خواهیم داد. این تظاهرات عظیم درحالی که ساعاتی از نیمه‌شب می‌گذشت، با شعارهای کوبنده پایان یافت.»^(۳۸)

در این حال، دانشجویان ایرانی که در زندان‌های انگلستان به سر می‌برند، امروز پلیس این کشور را متهم ساختند که در تظاهرات ضد امریکایی که منجر به بازداشتشان شد، آنها را مورد حمله و ضرب و شتم قرار داده است. در یک اعلامیه که امروز از طریق سیف‌الله اهدایی کاردار سفارت ایران در لندن، انتشار یافت آمده است: این دانشجویان قصد دارند پلیس انگلستان را تحت تعقیب قانونی قرار دهند. آنها شامگاه امروز پس از دیدار با کاردار سفارت ایران در لندن، به اعتصاب غذای خود که در اعتراض به بدرفتاری پلیس ترتیب داده بودند پایان دادند. یکی از شرایط آنها برای از سر گرفتن خوردن و آشامیدن، صدور اعلامیه‌ای از طرف کاردار سفارت ایران مبنی بر محکوم کردن رفتار پلیس با دانشجویان بود.^(۳۹)

از سوی دیگر، انجمن اسلامی دانشجویان در ایتالیا با انتشار اطلاعیه‌ای اعلام کرد که ۲۲ دانشجوی مسلمان ایرانی که بنا به درخواست مستقیم مقامات واتیکان در مراسم روز قدس دستگیر شده‌اند، امروز در دادگاه محاکمه می‌شوند. بنا به این اطلاعیه: «دانشجویان دستگیر شده حاضر به افشای نام خود نشده‌اند و در بازجویی‌های انجام شده، همگی نام خود را قدس اعلام کرده‌اند.» براساس همین گزارش، این اقدام انقلابی دانشجویان مسلمان به‌طور وسیعی در مطبوعات و رادیو تلویزیون ایتالیا منعکس گردید و حتی صحنه‌هایی از حمله پلیس ایتالیا به دانشجویان، در روزنامه‌ها چاپ شد.^(۴۰)

منابع و مآخذ روزشمار ۱۳۵۹/۵/۱۹

۱. نامه مردم، ارگان مرکزی حزب توده، شماره ۳۰۴، صص ۱ و ۲.
۲. روزنامه کیهان، ۱۳۵۹/۵/۲۰، ص آخر، خبرنگار کیهان از قصر شیرین، در مصاحبه اختصاصی با فرمانده سپاه پاسداران مستقر در قصر شیرین، ۱۳۵۹/۵/۱۹.
۳. همان، خبرنگار کیهان از قصر شیرین؛ و - روزنامه اطلاعات، ۱۳۵۹/۵/۲۲، ص ۳، به نقل از خبرگزاری پارس به نقل از ناحیه ژاندارمری کرمانشاه، هنگ ژاندارمری و سپاه پاسداران انقلاب اسلامی قصر شیرین.
۴. روزنامه کیهان، ۱۳۵۹/۵/۱۹، ص آخر، خبرنگار کیهان از قصر شیرین.
۵. همان.
۶. سند شماره ۴۰۹۲۷۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: اسناد مناطق کردنشین (نوسود)، ص ۲۵۳، بولتن خبری مرکز فرماندهی (عملیات سپاه مرکز)، ص ۱، برابر گزارش ژاجا مستند به گزارش مرزبانی مهران، ۱۳۵۹/۵/۱۹.
۷. سند شماره ۳۱۸۰۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از سپاه تهران به سپاه اهواز، مستند به گزارش سماجا (رکن ۲)، ۱۳۵۹/۵/۱۹.
۸. سند شماره ۲۶۰۹۴۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از مرزبانی درجه یک خرمشهر به ریاست رکن دوم ژاندارمری جمهوری اسلامی ایران، ۱۳۵۹/۵/۳۱، مستند به نامه شماره ۲۹۷ - ۴ مورخ ۱۳۵۹/۵/۳۰ واحد تحقیقات سپاه پاسداران انقلاب اسلامی آبادان.
۹. سند شماره ۵۶۵۱۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از ژاندارمری جمهوری اسلامی ایران (اداره مرزبانی) به وزارت امور خارجه، ۱۳۵۹/۵/۱۹.
۱۰. سند شماره ۱۱۵۰۰۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از واحد اطلاعات و بررسی‌های سیاسی کردستان به فرماندهی سپاه مرکز، ۱۳۵۹/۵/۱۹.
۱۱. خبرگزاری پارس، نشریه گزارش‌های ویژه، شماره ۱۴۵، تاریخ ۱۳۵۹/۵/۲۰، ص ۱، از کرمانشاه، ۱۳۵۹/۵/۱۹.
۱۲. روزنامه اطلاعات، ۱۳۵۹/۵/۲۲، ص ۳؛ و - روزنامه جمهوری

۲۵. روزنامه کیهان، ۱۳۵۹/۵/۲۰، ص ۲، خبرنگار کیهان از آمل.
۲۶. روزنامه اطلاعات، ۱۳۵۹/۵/۱۹، ص ۹، به نقل از خبرگزاری پارس از تهران.
۲۷. روزنامه اطلاعات، ۱۳۵۹/۵/۲۲، ص ۲، به نقل از خبرگزاری پارس از رشت، ۱۳۵۹/۵/۱۹.
۲۸. روزنامه جمهوری اسلامی، ۱۳۵۹/۵/۱۹، ص ۴، خبرنگار جمهوری اسلامی از اصفهان.
۲۹. مشروح مذاکرات مجلس شورای اسلامی، دوره اول، ص ۶۷۵.
۳۰. همان، ص ۴۱۸.
۳۱. روزنامه انقلاب اسلامی، ۱۳۵۹/۵/۱۹، صص ۱ و آخر.
۳۲. همان، ص ۳.
۳۳. خبرگزاری پارس، نشریه گزارش‌های ویژه، شماره ۱۴۵، تاریخ ۱۳۵۹/۵/۲۰، ص ۱۸، رادیو اسرائیل (فارسی)، ساعت ۱۹، ۱۳۵۹/۵/۱۹؛ و - خبرگزاری پارس، نشریه گزارش‌های ویژه شماره ۱۴۶، ۱۳۵۹/۵/۲۱، ص ۱۱، رادیو لندن (بخش عربی)، ساعت ۹:۳۰، ۱۳۵۹/۵/۲۰؛ و - خبرگزاری پارس، نشریه گزارش‌های ویژه، شماره ۱۴۷، تاریخ ۱۳۵۹/۵/۲۲، ص ۱۳، رادیو صدای امریکا (فارسی)، ساعت ۷، ۱۳۵۹/۵/۲۱.
۳۴. روزنامه کیهان، ۱۳۵۹/۵/۲۰، ص ۴، به نقل از خبرگزاری رویتر از نیویورک.
۳۵. روزنامه کیهان، ۱۳۵۹/۵/۱۹، ص ۱، خبرنگار اقتصادی کیهان در مصاحبه با مدیرعامل و رئیس هیئت‌مدیره بازرگانی دولتی ایران.
۳۶. همان، ص ۴، به نقل از یونایتد پرس از کویت.
۳۷. روزنامه جمهوری اسلامی، ۱۳۵۹/۵/۲۰، ص ۱۲، به نقل از آسوشیتدپرس از کویت.
۳۸. روزنامه جمهوری اسلامی، ۱۳۵۹/۵/۲۲، ص ۱۰.
۳۹. خبرگزاری پارس، نشریه گزارش‌های ویژه، شماره ۱۴۵، تاریخ ۱۳۵۹/۵/۲۰، ص ۱۰، رادیو لندن (فارسی)، ساعت ۲۰:۴۵، ۱۳۵۹/۵/۱۹؛ و - روزنامه جمهوری اسلامی، ۱۳۵۹/۵/۲۰، ص ۷، به نقل از خبرگزاری پارس، به نقل از رویتر از لندن.
۴۰. روزنامه کیهان، ۱۳۵۹/۵/۱۹، ص ۱۱.

- اسلامی، ۱۳۵۹/۵/۲۲، ص ۴ هر دو به نقل از خبرگزاری پارس، ۱۳۵۹/۵/۱۹.
۱۳. سند شماره ۵۶۵۳۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: اسناد مناطق کردنشین (مریوان)، ج ۱، ص ۱۴۰، از عملیات غرب به سپاه (مرکز فرماندهی)، ۱۳۵۹/۵/۲۰.
۱۴. سند شماره ۲۷۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: اسناد مناطق کردنشین (کردستان)، ج ۱، ص ۲۱۳، از واحد اطلاعات و بررسی‌های سیاسی استان کرمانشاهان به اداره مرکزی اطلاعات و بررسی‌های سیاسی، تهران، ۱۳۵۹/۵/۲۵.
۱۵. روزنامه اطلاعات، ۱۳۵۹/۵/۲۲، ص ۱۵، به نقل از خبرگزاری پارس از مهاباد، به نقل از سخنگوی حزب سوسیالیست متحد کردستان عراق.
۱۶. سند شماره ۵۶۴۹۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از سپاه (مرکز فرماندهی) به سپاه ارومیه، ۱۳۵۹/۵/۱۹.
۱۷. سند شماره ۵۶۵۰۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از سپاه (مرکز فرماندهی) به سپاه ارومیه، ۱۳۵۹/۵/۱۹؛ و - سند شماره ۴۲۵۵۸۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: اسناد مناطق کردنشین (ارومیه)، ص ۱۳۸، از فرماندهی سپاه مرکز به سپاه ارومیه، ۱۳۵۹/۵/۱۹.
۱۸. روزنامه اطلاعات، ۱۳۵۹/۵/۲۲، ص ۳، خبرنگار اطلاعات از نقده.
۱۹. روزنامه اطلاعات، ۱۳۵۹/۵/۱۹، ص ۳، خبرنگار اطلاعات از ارومیه؛ و - روزنامه جمهوری اسلامی، ۱۳۵۹/۵/۲۰، ص ۴، خبرنگار جمهوری اسلامی از ارومیه، هر دو به نقل از سخنگوی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی ارومیه.
۲۰. روزنامه کیهان، ۱۳۵۹/۵/۲۰، ص آخر، خبرنگار کیهان از کرمانشاه.
۲۱. همان.
۲۲. روزنامه اطلاعات، ۱۳۵۹/۵/۱۹، ص ۳؛ و - روزنامه جمهوری اسلامی، ۱۳۵۹/۵/۲۲، ص ۴، هر دو به نقل از خبرگزاری پارس از میاندوآب.
۲۳. سند شماره ۵۶۵۴۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از سماجا ۳ (مرکز فرماندهی) به ژاجا، ۱۳۵۹/۵/۲۱.
۲۴. روزنامه کیهان، ۱۳۵۹/۵/۱۹، ص آخر، خبرنگار کیهان از آمل.